

AKROPOLITÁN

DUBEN 2026

č. 190

Pro
Zemi

NOVÁ AKROPOLIS
ŠKOLA FILOZOFIE

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE – KULTURA – DOBROVOLNICTVÍ

Elektronický časopis č. 190, duben 2026

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/oslava

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

ABY TVÁ DUŠE ROSTLA

STROM

Jak viditelné vyrůstá z neviditelného

6

8

BIODIVERZITA

HUDBA PŘÍRODY

11

14

JARNÍ BYLINY

Začalo jaro, ale naše planeta Země má stejnou jarní únavu, jako my. Její teplota kolísá a my jsme bezradní, protože se už nemůžeme řídit přísnými pravidly, která kdysi platila pro různá roční období.

22. dubna bude mít Země *narozeniny*, budou se na její počest pořádat jarmarky, festivaly, pochody, úklidové práce a další aktivity po celé planetě. Co by si Země mohla přát k narozeninám?

Nestačí jí pouze slovy popřát všechno nejlepší. Nestačí, abychom o ní pouze mluvili, protože potřebuje činy, které jsou více slyšet než slova a více vidět než obrazy. Protože slova bez činů nežijí, jsou nehybná jako obrazy.

Země je živá bytost, stejně jako živé bytosti, které na ní žijí, a činy jsou plné života toho, kdo je vykonává, a naplňují životem toho, komu jsou určeny. Když jednáme, vdechujeme život. V našich činech tepe naše srdce, když je uskutečňujeme, a zároveň naplňují láskou srdce toho, koho jimi obdarováváme.

Často mluvíme hodně, ale málo toho, o čem mluvíme, uskutečňujeme. *Jaké ticho by vzniklo, kdyby lidé mluvili pouze o tom, co vědí*, přečetla jsem nedávno. Proto nám profesorka latiny na gymnáziu často citovala Boëthia: *Kdybys byl mlčel, zůstal bys filozofem*.

Ne všichni lidé umí krásně mluvit slovy, ale všichni můžeme mluvit činy. Ty nás zušlechťují a zanechávají za sebou výsledky, které jsou vidět i slyšet, zatímco na slova se často zapomíná. Musíme lidi hodnotit podle jejich činů.

Co tedy dáme Zemi k narozeninám? Více čistoty a méně znečišťování. Více ohleduplnosti ke všem živým bytostem, kterým je ona matkou a domovem. Více života v souladu s přírodou. A hlavně to, že jsme pochopili, že nemáme nějakou jinou Zemi, na kterou bychom se mohli přestěhovat, až tuto zničíme.

Až si to uvědomíme, budeme k ní ohleduplnější. Budeme ji hýčkat a rozmazlovat, protože nám poskytla přístřeší a není naším otrokem. Budeme jí vděční za vše, co nám nabízí: čisté vody a vzduch, krásné hory a moře, zelené louky a pastviny... Potravu pro tělo, duši i duch.

Ten, kdo to všechno pustoší, není Země, ale lidé. I zvířata vědí, kdy musí přestat ničit okolí, v němž žijí, aby nezůstala bez potravy a vody. My se na to musíme znovu rozpomenout a začít se chovat jako lidské bytosti, a ne jako predátoři, kteří aktivně loví, zabíjejí a konzumují vše kolem sebe, protože jsou sobečtí a nedokáží soužít s okolním světem.

Soužití se týká nejen lidí, ale všeho, co zároveň na této planetě žije. Ne všichni lidé to však chápou. Nedávno jsem četla, že *lidé jsou jako mušle, musíš jich otevřít tisíce, abys našel perlu*. Nevzdávejme to, otevírejme mušle, neboť tak máme možnost najít perlu v srdci některých lidí. A naše ruce se spojí v činech, které tisíckrát více vypovídají o tom, jací jsme než jakákoli slova.

Slavica Kroča

○ DVOU LABUTÍCH

Podobenství

Na jednom jezeře je k vidění zajímavá světelná instalace. Na vodě se vznášejí dvě svítící labuť spojené srdcem. Nesvítí však pořád. Proti nim stojí na břehu dvě cyklistická kola, na která musí někdo nasednout a šlapat. Teprve takto se vytvoří energie potřebná k rozsvícení labutí.

Je zajímavé pozorovat návštěvníky, kteří si je přejí rozsvítit. Nejprve přišli dva zamilovaní. Synchronizovaně šlapali a labuť zářily do dálky. Po nějaké době se však dívka už nechtěla nebo byla unavená, přestala se snažit a její labuť zhasla. Mladík se snažil šlapat intenzivněji, ale nebylo to nic platné, svítila jen jedna.

Pak přiběhli dva sourozenci, bratři. Nadšeně šlapali a jásali, že labuť svítí. Když už ten mladší nemohl, vystřídala ho maminka. Brzy se však unavila a jedna labuť zase potemněla. Děti se zlobily, prosily příbuzné, aby pokračovali, ale nikdo další z rodiny se už připojit nechtěl.

A tak byla chvíle hladina tmavá. Nakonec se ze tmy vynořila veselá parta mladých lidí, kteří byli atrakcí nadšeni a neustále se na kolech střídali, čímž obraz rozzářili na dlouhé minuty.

Co je třeba, aby se na světě zrodilo světlo, jednota a krása?

ABY TVÁ DUŠE ROSTLA

Jorge Ángel Livraga Rizzi

Neodvolávám se na tvého Božského Ducha, který, poněvadž je, nemůže růst ani ubývat, zrodit se ani zemřít, nýbrž na onu vyšší část v nás, kterou obvykle nazýváme Duše.

Všichni vědí, že například fyzické cvičení posiluje svaly a že se jakékoli učení musí opírat o vytrvalé opakování toho, v čem chceme růst, ať už jde o ovládnutí jazyka nebo o obsluhu jakéhokoli stroje.

Stejně tak, pokud chceš, aby tvá Duše rostla, musíš ji neúnavně cvičit každý den. K tomu však nejsou nezbytná zvláštní cvičení, nýbrž stačí správná pozornost, přirozeně usměrněná k tomu, co je duchovní. Když pozoruješ kůru stromů nebo listy rostlin, jak se otáčejí za světlem, pokus se vnímat, co se nachází v jejich nitru, co je pohonem a příčinou toho, co lze vidět na povrchu. Zvykni si vnímat Božské Ruce ve svém okolí tak, že budeš všechny věci studovat pečlivě, s čistotou a nevinností dítěte.

Zvykni si častěji se zastavit během dne, uprostřed své práce a shonu, aby ses alespoň několik minut věnoval pozorování. Udržuj své tělo v klidu a pohodlné pozici, aby tě nerušilo..., a pozoruj, naslouchej. Nepohybuj se, nedělej žádný hluk, dokonce ani svou myslí, a uvidíš, jak se ti odhalují věci skryté obyčejným smrtelníkům. A tyto věci nejsou na to, abys je rozhlašoval na všechny strany nebo se jimi chlubil, nýbrž aby sis uvědomil existenci myriád bytostí a také přirozenou harmonii, která vládne v Univerzu. Pokud to správně pochopíš, staneš se skromnějším a vnímavějším k věcem Ducha.

Aby tvá Duše rostla, musíš ji nejprve začít vnímat, a ještě předtím musíš, jak jen to lze, utiшит hluk své osobnosti, neboť uprostřed hlasitého řevu jen stěží zaslechneš šepot mudrce.

Není třeba, aby ses stal asketou v jakémkoli smyslu (což by se ti ostatně mohlo zdát těžce dosažitelné), nýbrž abys jednoduše každé věci přidělil její opravdové místo a její skutečnou důležitost. Že musíš jíst? Jez tedy, ale nekochej se tím ani nevyhledávej pochoutky, které vedou k hltavosti. A takto jednej ve všem ostatním. Kontroluj svou představitost, neboť ona bahnu tohoto světa poskytuje zlatý lesk a žene tě k neustálému hledání pokladů, které se ti nakonec rozplynou v rukou.

Takové a tak jednoduché věci musíš uskutečňovat, aby tvá Duše rostla. □

STROM

Jak viditelné vyrůstá z neviditelného

Když se zastavíme před velkým, tichým stromem, málokdy přemýšlíme o jeho nejhlubším tajemství: roste z něčeho, čeho si téměř nevšímáme. Z něčeho, co nemůžeme držet v ruce, potěžkat v dlani nebo si uložit do kapsy.

Co by mohlo být přirozenějšího než předpokládat, že strom roste z půdy? Půda ho drží, zásobuje vodou a minerály, ukotvuje ho v hloubce a udržuje jeho stabilitu v bouřích. Půda je však pouze základem, nikoli samotným materiálem jeho těla.

Tajemství spočívá výše, v tichu listů, které pracují nepozorovaně.

Vzduch jako stavební materiál

Většina hmoty stromu, téměř 95 %, pochází z uhlíku atmosféry. Vzduch – ta průhledná látka, kterou považujeme za nic – je ve skutečnosti zdrojem, ze kterého se rostlina sama buduje.

Cesta tohoto růstu je jednoduchá a nekonečně úžasná: listy absorbují oxid uhličitý, sluneční světlo rozkládá molekuly a voda z půdy pomáhá vytvářet nové vazby. Tak ze vzduchu vzniká glukóza, celulóza, dřevo, listy a ovoce – celý hmatatelný svět. Světlo a vzduch se stávají hmotou, které se můžeme dotknout.

V každém roce, v každém letokruhu kmene se skrývá neviditelný záznam o atmosféře, která jej kdysi obklopovala.

Strom je archívem oblohy.

Strom je mostem mezi nebem a zemí.

Úloha půdy: tichý partner

Z půdy stromy čerpají vodu a minerály – pozůstatky života staré miliony let. Půda však poskytuje pouze rámeček; duše materiálu pochází ze vzduchu.

Můžeme říci, v metafoře, která je přesná i poetická, že kořeny hovoří s minulostí, zatímco koruna buduje budoucnost.

Strom jako učitel

Filozofové by mohli říci, že strom je symbolem lidského duchovního hledání. Z malého semínka, skrytého v temnotě země, vyrůstá bytost, která se natahuje ke světlu.

Roste k nebi, protože jeho přirozenost obsahuje vrozenou orientaci vzhůru.

A jak strom roste, zlepšuje svět: čistí atmosféru, dodává kyslík, vytváří stín, živí zvířata a chrání půdu. A co je neméně důležité, svou tichou přítomností nám dává příklad trpělivosti.

Strom nikdy nespěchá, ale dokud žije, nikdy nepřestává růst.

Strom nás učí, že hranice skutečnosti jsou mnohem jemnější, než si představujeme. Učí nás, že to neviditelné pohání to viditelné, že příčiny a základy života jsou často skryty za tím, co považujeme za samozřejmé.

Až se příště podíváte na velký strom, možná ho uvidíte jinak – ne jako hromadu dřeva a listů, ale jako zhuštěnou formu vzduchu a světla.

Jeho hmota byla kdysi oblohou.

Jeho růst je tichým tajemstvím fotosyntézy.

A jeho přítomnost nám připomíná, že všechno velké začalo něčím, co nemůžeme vidět ani se toho dotknout. □

BIODIVERZITA

Miroslav Huryta

S tímto pojmem se v současné době setkáváme stále častěji, a vzhledem k tomu, jakým způsobem v posledních desetiletích proměňujeme svět, ve kterém žijeme, je pravděpodobné, že jeho význam poroste. Nejde samozřejmě o slovo, ale o to, že je zapotřebí, abychom definovali svůj vztah ke světu, své místo v něm, své nároky, a také to, nakolik chceme nebo můžeme být jeho tvůrci.

Termín biodiverzita v sobě zahrnuje označení pro pestrost a bohatství života na Zemi nebo v nějaké její části a zahrnuje tři úrovně – diverzitu genetickou, druhovou a ekosystémovou. Genetická rozmanitost představuje bohatství genových variant v rámci druhu či populace. Je-li vysoká, zvyšuje pravděpodobnost přežití, přizpůsobení či vývoje druhu v měnících se podmínkách. Například v lesních porostech je prokázáno, že spolupracují stromy jednoho druhu, srůstají kořeny a vzájemně se podporují. V průběhu staletí a tisíciletí, kdy se mění vnější klimatické podmínky, tak v různých obdobích převládají některé genotypy (varianty genů), avšak díky podpoře nezanikají ani ty méně úspěšné, protože v čase se situace mění, a silní budou slabí a naopak. Existují tedy například ekotypy odolnější vůči suchu a teplu, a naopak ty, které zvládají vlhko a chlad. Zachování všech v průběhu času zajišťuje dlouhodobé přežití druhu. Druhová diverzita označuje počet druhů všech organismů na nějakém území, tedy všech živočichů, rostlin, hub i mikroorganismů, které se zde trvale vyskytují a rozmnožují.

Dnes se však nejčastěji mluví o ekosystémové diverzitě, která ukazuje druhové bohatství jednotlivých ekosystémů či jejich složek. Jde o to, že moderní krajina často vede k destrukci tradičních ekosystémů, mizení druhů či významnému snižování počtu jedinců, protože mizí vhodné prostředí. Obvykle se zmiňuje, že je to díky zásahům člověka, což je pravdivé. Málokdy se však zdůrazňuje to, že možná ještě vážnějším důvodem může být naopak naše nečinnost neboli to, že již nevykonáváme činnosti, které v našem světě člověk po staletí, a některé i déle, vykonával. Chceme-li mluvit o střední Evropě, tak zde kromě vysokých hor nalezneme jen málo míst, na jejichž ekosystémové diverzitě by se člověk nepodílel. Například naše republika je výjimečným územím s obrovským množstvím zastoupení nejrůznějších druhů, od těch, které bychom našli o stovky kilometrů severněji, až po ty značně teplomilné. Nalezneme zde obrovské množství nejrůznějších ekosystémů, a co je zajímavé, velká část z nich existuje jen díky lidské činnosti v minulých staletích. Velké změny v druhové diverzitě tak souvisí především se změnou našeho způsobu života, a to ve zvýšené míře právě v posledních desetiletích. Samozřejmě do tohoto nějakým způsobem

zasahuje i změna klimatu, ale její vliv se projevuje spíše postupným posunem vhodných oblastí k životu pro jednotlivé druhy.

Důsledky těchto změn můžeme pozorovat prakticky na každém kroku, a to i v porovnání se sousedními zeměmi. Všichni obdivujeme Rakousko jako krásnou zahrádku, kde je vše opečovávané, ale i v současnosti, kdy u nás trpíme ztrátou biodiverzity, je naše příroda oproti Rakousku živá a bohatá, neboť i přes změny, které proběhly, je stále méně zahrádkou a více divočinou. Jde o to, že různé organismy potřebují i různá prostředí a svět jako zahrádka jim tuto variabilitu bere, což je důvod, proč řešíme tento problém. Uvedeme několik příkladů. Polní cesty jsme zalili asfaltem, příkopy několikrát za rok sekáme, po krajině neprochází pasácci se stády různých druhů zvířat, ani nechodíme sekat trávu králíkům, pole se zvětšila a pěstuje se mnohem méně druhů plodin než dříve. Také lesy jsou spíše poli pro stromy než přirozenými porosty. V nížinách chybí louky a pastviny, protože jsme chov dobytka přesunuli do hor a jeho stavy se navíc snižují. Řada těchto a dalších zdánlivě malých, nepodstatných změn zbavuje naše okolí nezbytných vlastností, které umožňují přežití nejrůznějších organismů, od těch velkých, až po ty, které jsme nikdy v životě neviděli. Na vině jsou tedy nejenom velcí zemědělci, ale svým způsobem téměř každý z nás, protože se snažíme svému okolí vtisknout naše kritéria estetiky. Či naopak – rušíme činnosti, na jejichž základě vznikala naše krajina se svým bohatstvím druhů. Probíhá-li dnes klimatická změna, právě toto mizející bohatství druhů může způsobit to, že naše příroda se jí bude přizpůsobovat hůře a s výraznějšími negativními dopady. Stojí tedy za to hledat a realizovat způsoby, jak biodiverzitu udržet a využít ve prospěch toho, že budeme žít ve světě, který se bude postupně měnit, ale bez vážných krizí a jejich důsledků.

Měli bychom si také uvědomit, že nestačí jenom chtít od našich politiků, aby nacházeli a realizovali řešení, a doufat, že to dokážou, protože je možné a pravděpodobné, že mnohem většího efektu dosáhneme, pokud každý z nás udělá to, co zmůže on sám. Ať už na své vlastní zahradě, v blízkém okolí nebo ve své obci. Na zahradě můžeme nechat místa a zákoutí, kde neshrabeme listí, nevytrháme plevel nebo necháme ležet hromadu větví či hromádku písku a kamení, v obci se můžeme zasadit o změnu způsobu sekání trávy, hrabání listí, péče o keře a stromy apod. Protože takto můžeme zachovat či obnovit vitální ekosystém nebo vytvořit nový. Jelikož jsme součástí přírody, je dobré necítit se jako její nepřítel a ničitel, ale ani jako její záchránce, protože v obou případech pouze nutíme svou vůli systému, který se řídí vlastními zákony. Ale naopak, jako každá jiná živá bytost je můžeme následovat, využít jich a být spolutvůrcem našeho společného prostředí pro život. □

ELEMENTÁLOVÉ, JORGE ÁNGEL LIVRAGA

ELEMENTÁLOVÉ ZEMĚ: GNÓMOVÉ, VÍLY A TRPASLÍCI

Název je odvozen od řeckého slova genomos neboli „ten, kdo žije v zemi“. Rozmanitost těchto duchů elementů je jako u všech ostatních tak velká, že sem patří jak jistá monstra (která můžeme tak nazývat vycházejíce z latinského významu „zázrak“ nebo „obměna běžného“, a jelikož je pro ně pevná zem, v níž se pohybují, takovým prostředím, jakým je pro člověka vzduch, nenarážejí ani v těch nejtvrděších skalách na větší odpor než my při poryvech větru), tak malí trpaslíci, kteří se objevují ve folklóru všech národů.

O těch prvních můžeme říci, že jsou neustále v pohybu, dokážou se zvětšovat i zmenšovat a mohou dosáhnout velikosti největších známých savců. Ti druzí mají humanoidní vzhled a nejsou větší než několik pídí.

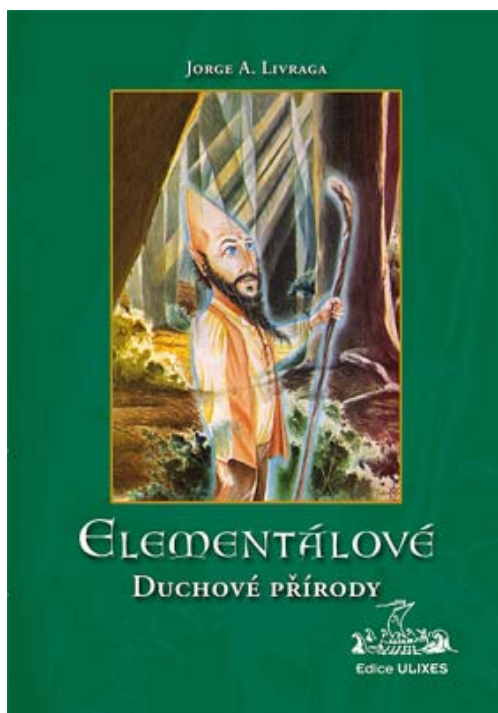
Ti posledně zmínění jsou mnohem známější: trpaslíci nebo nevinní človíčkové, dobrotiví nebo krutí jako děti. Postrádají jakékoli etické uvědomění a nelze o nich říci, že jsou dobří či špatní. Jsou od přírody šprýmaři, rádi si dělají legraci z těch, kteří je neobratně hledají, a naopak jsou poslušnými služebníky opravdových mágů. Přestože by měla existovat obě pohlaví, vyprávění ani má vlastní pozorování nezaregistrovala ženské podoby. Vypadají obvykle, jako by dosáhli zralého věku, přestože se na nich žádný věk neodráží, protože žijí po staletí a neznají stavy dětství, zralosti a stáří jako my. Vypadají stále stejně.

Kromě hlavy, která je velká v poměru k tělu, jak je tomu u humanoidních trpaslíků, jsou dobře stavění. Chodí vždy oblečení a zdá se, že šaty

venkovského střihu napodobují lidskou módu, která se nosila v době jejich narození, a nosí ji po všechny věky svého života. Tyto šaty nevykazují známky opotřebování, i když nevypadají ani jako nové, ale jsou pomačkané a zašpiněné, jako by byly velmi staré, avšak nezničitelné.

Dokonce i při větším stupni zhmotnění, kterého mohou dosáhnout jen za velmi zvláštních podmínek a na místech, jež nejsou navštěvována lidmi, nevydávají zvuky ani je nevnímají.

Utíkají před sluncem a milují světlo lundy, malých svíček a lucerniček. V klidu dokážou vydržet velmi dlouho nehybní.

Existují ti, kteří nejsou větší než pěst, ne vyšší než palec, jak říkají některé pohádky pro děti. Dospělí mohou vidět tyto bytosti jen velmi obtížně, přestože jim se zdá pravý opak, neboť v přítomnosti nebo blízkosti lidí se ukrývají za věci, do málo osvětlených koutů anebo do dlouho neotevíraných zásuvek nábytku, využívají své schopnosti procházet věcmi. Těší se z blízkosti dětí a radí jim, kde a jak si mají hrát, tančit a zpívat, běhat a hrát si na schovávanou. Jelikož rádi dovádějí, dělají psychická kouzla, která dospělým znemožňují nalézt drobné předměty, jako je tužka, brýle, jehla, klíče. Když

pak lidem spadne závoj z očí, jsou překvapeni, že objevili ztracené věci, někdy na docela jiných místech, než se nacházely předtím. To předpokládá, že trpaslíci dovedou provádět určité přesuny, i když se mnohem častěji stává, že jejich kouzlo spolu s roztržitostí, úzkostí a spěchem, které u lidí vyvolávají svými čertovinami, způsobí, že samotní lidé nosí předmět v ruce a pak ho položí někam jinam, aniž by si to uvědomili.

HUDBA PŘÍRODY

Václav Hastík

*Možná jsi slyšel lidskou hudbu, ale neslyšel jsi ještě hudbu Země.
Možná jsi slyšel hudbu země, ale neslyšel jsi ještě hudbu nebes... Čuang-C'*

Hudba provází člověka již od nepaměti do té míry, že kdybychom hledali odpověď u starověkých národů na otázku, kde se nachází hudba, dozvěděli bychom se, že je trvale součástí samotného člověka jako *musica humana*, vnitřní melodie, a ta je odrazem vyšší hudby světa, která hraje v celém universu. Je darem života, a pokud ji porozumíme, může nám změnit život, obohatit náš vnitřní svět nebo být důležitým mostem mezi člověkem a přírodou.

Pythagoras, který byl ve své době uznáván nejen jako filozof a matematik, ale i jako mistr zvuku, studoval zákony akustiky a harmonie. Z jeho života se zachovala zajímavá historka, podle které jednou procházel okolo dílny klempíře a slyšel zvuk kladiv, která dopadala na kovové díly. Když vešel do dílny, začal zkoumat, proč údery kladiv do kovu vytvářejí harmonicky příbuzné zvuky. Zjistil, že hudební intervaly jsou v přímém vztahu k váze kladiv. Objevil tak poměry hudebních tónů, které se shodovaly s jednoduchými řadami celých čísel. Věřil v univerzální zákony harmonie, které byly podle něj založeny na matematických základech nebeských těles a zákonech hudby. Tyto zákony mají přímý vliv na vnitřní svět člověka, fyzický i psychický. Chápal umění zvuku jako jednu z nejkrásnějších tváří univerza, která se projevuje skrze harmonii sfér. A tato hudba znějící ve vesmíru bývá často inspirací umělců, kteří jsou schopni zachytit její jemnost, majestátnost a krásu prostřednictvím tónů, tónin a různých melodií.

Pythagoras harmonii spojoval s číselnými a hudebními formami a vnímal ji jako sílu, která dokáže uspořádat univerzum, přírodu a člověka. Nejvyšší tón byl přisuzován božským vibracím, nejhlubší struna symbolizovala hmotný svět. Planety v naší sluneční soustavě přenášejí svým pohybem po eliptických drahách zvuky, které se spojují a vytvářejí hudbu sfér, jež podle Pythagora působí na duchovní úroveň člověka. Jednotlivé části vesmíru jsou uspořádány podobně jako tóny v harmonické stupnici. Tato univerzální harmonie se projevuje v oběhu nebeských těles, kdy každá z planet vydává konkrétní zvuky vytvářené magnetosférickými vlnami, které vznikají interakcí slunečního větru s magnetickým polem planet. Celý vesmír zní jako harmonická symfonie a jeho jednotlivé části, komety, hvězdy i ty nejmenší částice vytvářejí hudbu; a tato vesmírná hudba doprovází člověka a poskytuje mu inspiraci po celý život.

Podle tibetských mnichů každá bytost a každá věc má svůj zvuk a ten se mění v závislosti na charakteru bytosti nebo věci, skrze kterou se zvuk šíří. Každý zvuk je hudba a každá hudba je mantra, kterou mnichové opakovaně zpívají. Tradice říká, že na počátku stvořil vítr svými víry *gyatam*, hmotu, a ony větrné víry zněly. Hmota a její různé formy byly stvořeny pomocí různých kombinací zvuku. Každý atom zpívá bez přestávky svoji píseň, a vytváří tak možnost vzniku dalších forem. Stejně tak jako existuje tvůrčí zvuk a hudba, může existovat i zvuk, který způsobuje bolest a destrukci. Zvuk je vibrace, a ta se projevuje jako hudba, která, když se šíří prostorem, nabývá třírozměrných forem.

Když budeme experimentovat s kovovou plochou, na kterou vysypeme například písek, tak s úžasem zjistíme, že se písek v závislosti na výšce tónu přeskupuje do podoby geometrických obrazců, které připomínají mandaly nebo květiny. Každá květina tedy ví, jak se zformovat do podoby květiny, protože zpívá například píseň růže, která je vibrační, a tak určuje jí danou podobu. Každá část přírody vibruje jiným způsobem; je to podobné, jako bychom poslouchali různé skupiny nástrojů symfonického orchestru. Zvuk těchto nástrojů ovlivňuje i materiál, ze kterých jsou nástroje vyrobeny.

Podle Tibeťanů člověk, který hledá Pravdu, musí následovat cestu zvuku. Tibetské učení bön vychází z poznání, že energie a síla zvuku jsou tou nejčistější a nejmocnější energií v přírodě. Mísy, gongy nebo činelky *tingšá* pomáhají obnovit harmonické frekvence, stimulovat tělo, a to se projeví v obnovení přirozených frekvencí zdravých orgánů. Zvuk mísy přináší soulad mezi mozkovými vlnami a hemisférami a dodává pocit zklidnění a uvolnění. Pokud je zvuk bohatý na alikvótní tóny, pozitivním způsobem masíruje buňky a pomáhá tělu a jeho orgánům opět nalézt svou přirozenou frekvenci. Znalost magie zvuků odráží i slova jednoho z tibetských lékařů: *Ucho shromažďuje krouživou energii vesmíru, která začíná život člověka, a my onu vitalitu můžeme spatřit jako jiskru v jeho očích.*

Indiánský kmen Tarahumarů, který žije v jihozápadní části Mexického státu Chihuahua, mluví o hudbě slovy, která vycházejí přímo ze srdce: *Hudba posvěcuje každý okamžik našich životů. Naše písně a tance jsou našimi každodenními modlitbami. I ty nejobyčejnější úkony se stávají něčím neskutečným, když zní hudba. Víme, že Velký Duch stvořil svět tancem a zpěvem. Tlukot srdce naší Matky Země byl bubnem, který jej doprovázel. Když si lehneme na zem, slyšíme ten tlukot, a když se tančí květinový tanec Yúmari, slyšíme*

pulz života. My i zvířata rozumíme přirozenému a harmonickému způsobu života a žijeme ho v blízkosti Matky Země, kde zůstáváme zdrávi. Jsme bohatí všemi věcmi, bez kterých se můžeme obejít, a každý z nás žije jiný rytmus. Náš Velký Duch nám dal hudbu a každý z nás je zrozen, aby si našel vlastní melodii. Naši lidé vědí, že každá stezka je posvátná. Každá hora, poušť, řeka, každý les a strom je částí posvátného příběhu věků. Všechny věci jsou naplněny hudbou.

Úloha hudby v přírodě a ve společnosti je nezastupitelná, a pokud chceme docílit harmonie, musíme naladit svůj nástroj, kterým jsme my sami. Pokud hudbu vnímáme jen jako zábavu, kulisu nebo spotřební zboží, nebude působit na naši mysl a tělo jako uzdravující lék, ale právě naopak bude stále více nástrojem, který nás bude spíše zraňovat a odvádět ze správného směru na naší cestě životem.

V mnoha starodávných kulturách hudba sloužila jako nástroj k léčení negativních emocí a pomáhala překonávat psychické zábrany. Východní tradice používala hudbu jako nástroj, pomocí kterého lze dosáhnout vyššího stavu vědomí, při němž se probouzí intuice a imaginace člověka. A tak se člověk stává důležitým nástrojem něčeho mnohem vyššího a posvátného. Známý hudební skladatel Johannes Brahms popisoval své hudební nápady jako inspiraci, která k němu přichází od Boha, a on vidí zrakem své duše témata, která jsou již oděna do správné formy, harmonie a orchestrální úpravy. Hudba nás může opět navrátit ke starobylému umění naslouchat své vnitřní melodii, a poté, co naladíme svůj nástroj, bude nás to inspirovat v hledání harmonie s ostatními nástroji. Proto bývá důležitým klíčem ke hledání vzájemné tolerance mezi lidmi.

Žijeme v době, kdy je důležité, abychom převzali odpovědnost nejen za to, co jíme nebo čteme, ale i za to, co posloucháme. V dnešní době je dokonce i hudební kulisa vytvářena pomocí umělé inteligence a na nás je, abychom se vrátili ke zpěvu a dobré hudbě. Společný zpěv už od dětských let podporuje zdravý vývoj mozku a přirozený vztah k harmonickým tónům.

Proto je důležité, aby člověk znovu objevil magickou a uzdravující sílu hudby. Ta, která je nám nejbližší, je hudba přírody, a každý den nám ušlechtilé nabízí mnoho harmonických melodií, ze kterých si stačí jen vybrat. Kdo jednou ve svém nitru uslyší svůj tón, slyší ho potom nejen v posvátném prostoru katedrál, ale i uprostřed lesa mezi vysokými smrky nebo na louce plné vlčích máků. Nalezneme-li každý svůj tón, dokážeme nacházet přirozený soulad ve společnosti a pochopíme starodávnou moudrost, která říká: *Ten, kdo pozná tajemství zvuku, pozná tajemství vesmíru.* □

JARNÍ BYLINY

Jaroslava Kulichová

Jaro znamená pravidelný návrat přírody do života. Je to začátek cyklu růstu. Z ještě studené země začnou vyrůstat první poslové jara. Nejranější jsou podběl, kopřiva a následně se objeví další byliny, např. česnek medvědí. Na vlhkých loukách, u potoka, v příkopech a rumišťích již začátkem března vykvetou jasně žluté květy podbělu lékařského (*Tussilago farfara*). Za suchého počasí si můžeme natrhat mladé, polorozvité květy. Na listy si však ještě asi tak dva měsíce počkáme. Ty vyraší až po jeho odkvětu, v období od května do června. Používají se na přípravu polévek a jarních salátů. Obsahují vitamín C a více účinných látek než květy. Listy a květy obsahují slizové látky a tříslovinu, proto se užívají ve formě čaje při onemocnění horních cest dýchacích, zahlenění, kašli a bronchiálním astmatu.

Kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*)

Je jedním z nejznámějších přírodních léčiv vůbec. Někteří lidé ji ve svých zahrádkách vnímají pouze jako nežádoucí, ničí ji, a to je škoda. Přestože je to plevel, zaslouží si ponechat jí místo někde stranou, protože má pro nás velký význam, nejen jako léčivka, ale poskytuje také potravu housenkám baboček, krásných denních motýlů. Kopřivám se daří na vlhčích místech s dostatkem dusíku a vápníku.

Listy obsahují mnoho chlorofylu, tříslovin, dále organické kyseliny, minerální látky, zvláště draslík, vápník a železo a vitamín C (až 60 mg ve 100 g čerstvých listů). Má protirakovinné účinky, dobře působí na látkovou výměnu při arterioskleróze a bolestech hlavy. Vitamín C a provitamín A posilují imunitu. Vysoký obsah železa podporuje krvetvorbu. Kopřivový čaj by na jaře měli pít ti, kteří chtějí pročistit organismus, anebo ti, kteří trpí revmatismem či dnou. Má posilující účinek na celé tělo. Nejsilnější jsou mladé listy.

Kromě čaje můžeme zkusit uvařit polévku. Budeme k tomu potřebovat: talíř mladých kopřiv, 1 cibuli, 1 mrkev, 1 lžíci másla, 1 lžíci polohrubé mouky, 1,2 l vývaru z masa nebo polévkové kostky, 2–3 brambory, sůl, pepř, 1 žloutek, 2 lžíce smetany a 1 lžíci citronové šťávy.

Na másle zpěníme drobně nakrájenou cibuli, zasypeme ji moukou a připravíme světlou jíšku. Přidáme do ní omyté, jemně nasekané kopřivy, jemně nastrouhanou mrkev, promícháme a zalijeme vývarem.

Přidáme oloupané, na kostičky nakrájené brambory a vaříme do měkka. Polévku osolíme, opeříme, zjemníme žloutkem rozmíchaným ve smetaně, okyselíme citronovou šťávou a dále nevaříme.

Česnek medvědí (*Allium ursinum*)

V lidovém vyprávění se traduje, že medvědi se po probuzení ze zimního spánku vydají na dlouhou cestu hledání tohoto česneku, aby z něj načerpali sílu a pročistili si organismus. V česneku medvědí dřímají mohutné léčivé síly. Obsahuje řadu prospěšných látek, mezi nimi vitamín C, vitamíny skupiny B a kyselinu listovou. Povzbuzuje činnost žaludku a střev a zvyšuje obranyschopnost organismu. Má stejné vlastnosti jako česnek kuchyňský (*Allium sativum*), ale je ještě silnější.

Největší účinky mají čerstvé listy natrhané před rozkvětem rostliny. Používají se na chleba, do polévky, do tvarohu nebo třeba na brambory. Kromě listů se dají použít i cibulky, které získáváme koncem léta nebo na podzim.

Listy po usušení léčivé účinky ztrácejí. Když chceme léčivou sílu česneku používat po celý rok, vyrobíme si tinkturu: čerstvé listy pokrájíme nadrobno, naplníme do sklenice a zalejeme 38° nebo 40° pálenkou (např. vodkou) a postavíme na sluníčko nebo nějaké teplé místo. Po čtrnácti dnech slijeme. Používá se 10–15 kapek do sklenice vody.

Česnek medvědí je ve stále větší oblibě. Vyskytuje se v dubnu a květnu u koryt potoků nebo v listnatých lesích. Jeho listy se podobají konvalince, proto pozor na záměnu. Vodítkem nám je česneková vůně, která se kolem něj šíří. Můžeme si ho také vypěstovat na zahradě ze sesbíraných semínek vysetých na podzim, aby prošly přirozenou stratifikací mrazem.

Na jarní byliny se můžeme dívat i jinak než jako spotřebitelé, třeba jako na tiché svědky zázraku, který se každoročně odehrává pod našima nohama. Nesou v sobě sílu obnovy těla i duše. Když se na jaře skláníme k bylinám, vracíme se k tradici a moudrosti předků a pociťujeme úctu k Matce Zemi. Den Země nám připomíná, že člověk není nad přírodou, ale že je součástí jednoho celku. □

Z použité literatury:

Vermeulen, N.: Encyklopedie bylin a koření, Rebo, Čestlice 1999

Lánská, D.: Plané rostliny v kuchyni, Artia, Praha 1990

Váňa, P.: Rady bylináře Pavla, ÁKA, Praha 1990

Treben, M.: Zdraví z boží lékárny, Dona, České Budějovice 1999

DUBEN

Zlatý řez

Podivuhodné tajemství přírody

Přednáška

k Mezinárodnímu dni Matky Země

Nikola Tesla

Přednáška

Psychologie návyků

Přednáška

Praktická psychologie

Krátký kurz

Praktická rétorika

Krátký kurz

Stoicismus v moderním světě? Proč ne!

Krátký kurz

Vnitřní síla

Celodenní kurz praktického stoicismu

NOVINKY NA YOUTUBE

Aristoteles: O štěstí

SLEDUJTE NÁS

[@NovaAkropolisCR](https://www.youtube.com/@NovaAkropolisCR)

[Nova.Akropolis.Ceska.republika](https://www.facebook.com/Nova.Akropolis.Ceska.republika)

Tento kurz praktické filozofie shrnuje myšlení nejvýznamnějších filozofů Východu i Západu. Stopy, které zanechali v dějinách, nás mohou každý den inspirovat na cestě rozvoje vlastních potenciálů a smysluplného života. Studium má srovnávací charakter a zkoumá filozofické dědictví lidstva prostřednictvím různých myslitelů a směrů.

Kurz FILOZOFIE PRO ŽIVOT

PROGRAM KURZU

Přírodní filozofie a záhada života

Člověk a jeho přirozenost

Moudrost Indie: správné jednání

Tibetská mystéria: ovládnání mysli

Buddhova filozofie: vnitřní síla

Starověká Čína: věda o harmonii

Výzva života ve společnosti

Platon a mýtus o jeskyni: probouzení duše

Aristoteles: hledání štěstí

Plotin: neoplatonická škola

Důležitost výchovy

Egypt: spravedlnost jako kolektivní impuls

Řím a stoikové

Filozofie dějin: paměť a zkušenost

Dějiny a mytologie

Historické cykly

Svoboda a osud

a... praktická cvičení

Nedílnou součástí kurzu jsou cvičení pro rozvoj přirozených schopností každého člověka, jako je pozornost, koncentrace, paměť, imaginace, ovládnání emocí a vůle, která vycházejí z tradičních učení a témat kurzu.

„Pokud žiješ v souladu s přírodou,
nikdy nebudeš chudý,
pokud žiješ podle mínění lidí,
nikdy nebudeš bohatý.“

Seneca